

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Форма навчання: денна / заочна

Курс: 2

Семестр: 3–4

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Загальна кількість годин: 120

- Лекції – 30
- Практичні – 30
- Самостійна робота – 60

Форма контролю: іспит

1. Анотація дисципліни

Дисципліна «Розміщення продуктивних сил» формує у здобувачів знання про закономірності, принципи та методи просторової організації виробництва, територіальне розміщення підприємств і галузей, ефективне використання ресурсів територій та економічне планування на регіональному та національному рівні.

2. Мета та завдання дисципліни

Мета:

Забезпечити здобувачів системними знаннями про закономірності розміщення продуктивних сил, методи планування, економічні та соціальні аспекти територіального розвитку.

Завдання:

- засвоєння основних концепцій і теорій розміщення продуктивних сил;
- формування практичних навичок розрахунку ефективності територіального розміщення;
- розвиток здатності аналізувати економічні й соціальні фактори розвитку регіонів;
- вміння прогнозувати зміни в територіальній структурі виробництва.

3. Компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК3 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК4 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

- ЗК7 – Навички використання ІКТ
- ЗК9 – Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями

Спеціальні компетентності (СК):

- СК1 – Здатність аналізувати територіальне розміщення продуктивних сил
- СК2 – Здатність прогнозувати економічні наслідки розміщення підприємств
- СК3 – Здатність оцінювати ефективність ресурсного використання
- СК4 – Здатність планувати розвиток регіонів

4. Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1 – Знати основні теорії і закономірності розміщення продуктивних сил

ПРН2 – Вміти аналізувати економічні і природні фактори територіального розвитку

ПРН3 – Розраховувати показники ефективності використання територій

ПРН4 – Оцінювати соціально-економічні наслідки розміщення виробництва

ПРН5 – Здійснювати планування і прогнозування розвитку територій

5. Тематичний план дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи розміщення продуктивних сил

- Поняття і значення розміщення продуктивних сил
- Історія розвитку науки про розміщення

Тема 2. Фактори розміщення продуктивних сил

- Природно-ресурсні, економічні, соціальні
- Транспортні та інфраструктурні чинники

Тема 3. Методи оцінки ефективності розміщення

- Кількісні методи
- Картографічні методи

Тема 4. Територіальна організація промисловості

- Промислові вузли та регіони
- Спеціалізація і концентрація виробництва

Тема 5. Сільське господарство та розміщення продуктивних сил

- Територіальна структура агропромислового комплексу
- Регіональна ефективність аграрних підприємств

Тема 6. Соціально-економічні аспекти

- Вплив на зайнятість, доходи, міграцію
- Баланс територій і регіональна політика

Тема 7. Планування і прогнозування територіального розвитку

- Розрахунок ресурсної ефективності
- Моделі оптимального розміщення

6. Питання до екзамену

1. Сутність та значення розміщення продуктивних сил.
2. Основні теорії розміщення продуктивних сил.
3. Класична школа територіального розміщення (Вебер, Льош).
4. Сучасні підходи до розміщення виробництва.
5. Природно-ресурсні фактори розміщення продуктивних сил.
6. Економічні чинники територіального розвитку.
7. Соціальні та демографічні фактори розміщення.
8. Транспортна інфраструктура та її вплив на розміщення виробництва.
9. Роль енергетичних ресурсів у розміщенні підприємств.
10. Концепція спеціалізації та концентрації виробництва.
11. Територіальні виробничі комплекси та вузли.
12. Методи картографічного аналізу розміщення продуктивних сил.
13. Кількісні методи оцінки ефективності територіального розміщення.
14. Показники ефективності використання територій.
15. SWOT-аналіз територіальної структури економіки.
16. Стратегічне планування регіонального розвитку.
17. Прогнозування змін у територіальній структурі виробництва.
18. Моделі оптимального розміщення підприємств.
19. Розміщення промисловості на регіональному рівні.
20. Розміщення сільськогосподарських підприємств і АПК.
21. Вплив міграційних процесів на територіальне розміщення.
22. Урбанізація та територіальна організація продуктивних сил.
23. Екологічні аспекти розміщення виробництва.
24. Соціально-економічні наслідки концентрації виробництва.
25. Розміщення продуктивних сил у контексті глобалізації.
26. Інноваційний та високотехнологічний розвиток регіонів.
27. Роль державного регулювання територіального розвитку.
28. Економічна ефективність розміщення продуктивних сил.
29. Розміщення підприємств в умовах воєнного стану в Україні.
30. Антикризове управління територіальним розвитком.
31. Приклади успішного регіонального розвитку в Україні.
32. Розміщення підприємств у прикордонних та транснаціональних регіонах.
33. Вплив транспортно-логістичних коридорів на розміщення виробництва.
34. Порівняльний аналіз територіальної організації промисловості в різних регіонах України.
35. Методи планування оптимальної концентрації виробництва.
36. Вплив інвестицій на територіальну структуру продуктивних сил.
37. Соціальна відповідальність бізнесу та регіональний розвиток.
38. Роль кластерних структур у територіальному розміщенні.
39. Проблеми дисбалансу регіонального розвитку в Україні.
40. Сучасні інформаційні технології у плануванні розміщення продуктивних сил.

7. Питання для самостійної роботи

1. Провести аналіз територіального розміщення підприємств у вашому регіоні.
2. Оцінити ефективність ресурсного використання промислового району.
3. Порахувати індекс концентрації виробництва.
4. Розробити SWOT-аналіз територіальної структури економіки.
5. Скласти карту розміщення продуктивних сил регіону.
6. Оцінити вплив транспортної інфраструктури на розміщення підприємств.
7. Розробити прогноз змін у територіальній структурі економіки.
8. Визначити соціально-економічні наслідки перенесення виробництва.

8. Методи навчання

- Лекції з елементами проблемного викладу
- Кейс-стаді
- Ділові та рольові ігри
- Практичні заняття з розрахунками та картографуванням
- Презентації та міні-дослідження

9. Критерії оцінювання

Вид роботи	Бали
Поточний контроль	30
Самостійна робота	20
Іспит	50
Разом	100

10. Рекомендована література (українські автори)

1. Левчук С.Р. Розміщення продуктивних сил України. – Київ: Наукова думка, 2019.
2. Коваленко В.О. Теорія і практика регіонального розвитку. – Львів: Львівська політехніка, 2020.
3. Петрова О.М. Геоекономіка та територіальна організація. – Харків: ХНЕУ, 2021.
4. Іваненко В.Г. Розміщення продуктивних сил в Україні: методи та аналіз. – Київ, 2021.
5. Шевчук А.В. Планування і прогнозування територіального розвитку. – Київ, 2019.

11. Матриця відповідності компетентностей та результатів навчання

Компетентності / ПРН ПРН1 ПРН2 ПРН3 ПРН4 ПРН5

ЗК3	+	+			
ЗК4	+	+	+	+	+
ЗК7	+		+		+
ЗК9			+		+
СК1	+	+	+	+	+
СК2		+	+	+	+
СК3			+	+	+
СК4		+		+	+